

Statistica științei / cercetării-dezvoltării

Metadate

Biroul Național de Statistică (BNS)

1. Informație de contact

1.1. Subdiviziunea responsabilă din cadrul BNS

Direcția generală statistica socială și demografie

Secția statistica educației, științei și culturii

1.2. Persoana de contact

Maria Vasiliev, șef secție

tel.: 022 40 31 17

e-mail: maria.vasiliev@statistica.gov.md

Larisa Chirița, consultant principal, secția statistica educației, științei și culturii

tel.: 022 21 08 57

e-mail: larisa.chirita@statistica.gov.md

2. Actualizarea metadatelor

2.1. Ultima certificare a metadatelor

27.02.2020

2.2. Ultima actualizare a metadatelor

27.02.2020

3. Prezentarea statistică

3.1. Descrierea generală

Datele statistice privind activitatea de cercetare-dezvoltare sunt obținute prin anchete statistice anuale de tip exhaustiv, ale căror formulare sunt completate de către toate tipurile de unități care desfășoară în principal sau secundar activitate de cercetare-dezvoltare.

Obiectivul principal al anchetei statistice privind activitatea de cercetare-dezvoltare constă în culegerea de date privind indicatorii cantitativi referitori la resurse umane și cheltuieli.

În baza acestei anchete statistice se obține informație statistică necesară pentru dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere. Indicatorii statistici au la bază metodologia prevăzută în Manualul Frascati (versiunea 2002), elaborat de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) și Eurostat, care stabilește conținutul și metodologia anchetei de cercetare-dezvoltare. Astfel, prin intermediul acestei anchete statistice se obține informație necesară beneficiarilor interni, comparabilă la nivel internațional.

3.2. Concepte și definiții

3.2.1. Definiții

Activitatea de cercetare-dezvoltare - activitate de cercetare științifică și de dezvoltare tehnologică luate în ansamblu.

Activitatea de cercetare-dezvoltare nu cuprinde următoarele categorii de activități:

- învățământul și pregătirea cadrelor;
- alte activități științifice și tehnologice, inclusiv servicii de informare științifică și tehnică (cu excepția cazurilor când acestea sunt faze în cadrul activității de cercetare-dezvoltare); colectarea și prelucrarea datelor cu destinație generală (dacă aceasta nu se referă la cercetări concrete); testarea și standardizarea; studii de fezabilitate; asistența medicală specializată; servicii referitoare la brevete și licențe; adaptarea, susținerea și însoțirea software-ului existent;

- activitatea de producție (inclusiv activitatea de inovare);
- activități administrative și alte activități de suport (gestionarea publică a activității de cercetare-dezvoltare, finanțarea etc.).

Cercetări fundamentale – cercetările experimentale sau teoretice orientate spre obținerea unor cunoștințe noi fără un scop anume, legat de utilizarea acestor cunoștințe. Rezultatul lor sunt ipotezele, teoriile, metodele etc.

Cercetări aplicative – lucrări originale orientate spre obținerea unor cunoștințe noi cu scopul rezolvării unor probleme practice concrete. Cercetările aplicative determină căile posibile de utilizare a rezultatelor cercetărilor fundamentale, metodele noi de rezolvare a problemelor formulate anterior.

Dezvoltări tehnologice (elaborări) – lucrările sistematice, bazate pe cunoștințele existente obținute în rezultatul cercetărilor și (sau) a experienței practice și orientate spre crearea de noi materiale, produse, procedee, dispozitive, servicii, sisteme sau metode.

Cheltuieli pentru cercetare-dezvoltare – sumele cheltuite pentru activitatea de cercetare-dezvoltare (costul) în cursul unei perioade, indiferent de sursele din care provin mijloacele.

Cheltuieli interne pentru cercetare-dezvoltare – cheltuieli pentru activitatea de cercetare-dezvoltare îndeplinită cu forțele proprii ale organizației raportoare.

Cheltuieli externe pentru cercetare-dezvoltare – cheltuieli pentru activitatea de cercetare-dezvoltare efectuată de terți în bază de contract cu organizația raportoare.

Cheltuielile curente cuprind toate cheltuielile efectuate în cursul unei perioade, reprezentând cheltuielile pentru remunerarea muncii, plățile efectuate pentru mijloacele materiale, furnituri, echipamente și instrumente care nu fac parte din cheltuieli de capital; produse consumabile, apă, combustibili, energie de toate tipurile etc., precum și alte cheltuieli curente.

Cheltuielile capitale cuprind toate cheltuielile efectuate în cursul unei perioade pentru construcția și cumpărarea clădirilor, pentru desfășurarea unor reconstrucții de mare amploare, modernizarea și reparația clădirilor destinate pentru efectuarea cercetărilor științifice, pentru procurarea utilajului și altor mijloace fixe, pentru procurarea sectoarelor de teren, destinate pentru efectuarea cercetărilor științifice, precum și alte cheltuieli capitale.

Efectivul salariaților din activitatea de cercetare-dezvoltare indică numărul efectiv al salariaților, fără persoane cu contract de muncă suspendat, cumularzi externi.

Cercetători - specialiști din activitatea de cercetare-dezvoltare care realizează nemijlocit crearea de noi cunoștințe, produse, procedee, metode și sisteme, precum și gestionarea acestor genuri de activitate.

Tehnicienii - lucrători care participă în activitatea de cercetare-dezvoltare, exercitând funcții tehnice, de regulă, sub conducerea cercetătorilor (exploatarea și deservirea instalațiilor științifice, utilajului de laborator, tehnicii de calcul, pregătirea materialelor, desenelor tehnice, efectuarea experiențelor, analizelor etc.).

Personal auxiliar - lucrători care participă la executarea temelor de cercetare-dezvoltare sau care sunt direct implicați în executarea unor astfel de teme: lucrătorii subdiviziunilor de planificare economică, financiară, ai subdiviziunilor de informații tehnico-științifice; lucrătorii care efectuează montarea, reglarea, deservirea și reparația utilajelor științifice și aparatelor; laboranții fără studii superioare și medii de specialitate.

Salariații din activitatea de cercetare-dezvoltare se exprimă în număr fizic de persoane și într-o mărime convențională denumită „echivalent normă întreagă (ENI)”. Acest concept se bazează pe unitatea de evaluare, care este considerat ca fiind o persoană care lucrează o normă întreagă pe o anumită perioadă (persoană-an). Astfel, ENI permite evitarea a unei supra estimări a numărului de personal, ținând cont de faptul că unele persoane implicate în activitatea de cercetare-dezvoltare dedică o parte din timp altei activități (de exemplu, formarea profesională a studenților, management, îngrijirea sănătății, etc.). În afară de aceasta, unele persoane sunt angajate parțial, spre exemplu, mai puțin de 8 ore pe zi sau 40 de ore pe săptămână, sau nu au activat pe parcursul întregului an (sunt angajați sau eliberați în decursul anului de gestiune).

Resursele umane și financiare din activitatea de cercetare-dezvoltare se prezintă pe sectoare de execuție conform metodologiei prevăzute în Manualul Frascati, ținând cont de sectoarele respective ale economiei:

Sectorul de stat cuprinde instituțiile care asigură administrarea publică și necesitățile societății în ansamblu și organizațiile non profit controlate și finanțate în principal de Stat. În acest sector se includ: instituțiile subordonate administrației publice centrale și locale, instituțiile de cercetare-dezvoltare ale Academiei de Științe, cu excepția celor care prestează servicii de/pentru învățământul superior.

Sectorul învățământului superior cuprinde toate instituțiile de învățământ superior, centrele de cercetări științifice de pe lângă instituțiile de învățământ superior;

Sectorul de antreprenoriat cuprinde toate întreprinderile și organizațiile, a căror activitate principală este producția de bunuri sau servicii pentru piață (altele decât serviciile sectorului învățământului superior), inclusiv cele de Stat, cât și organizațiile private non profit care le deserveșc.

Sectorul privat necomercial cuprinde organizațiile private, ne producătoare pentru piață și gospodăriile populației.

3.2.2. Unitatea de măsură

Cheltuielile efectuate pentru activitatea de cercetare-dezvoltare se exprimă în *mii lei*, în prețuri curente. Salariații din activitatea de cercetare-dezvoltare se exprimă în *număr fizic de persoane* și într-o mărime convențională denumită „*echivalent normă întreagă (ENI)*” (persoană-an).

3.2.3. Formula de calcul

Salariați echivalent norma întreagă - SENI

$$SENI = \sum_i (T_{si} * T_{ai} * T_{ci}), \quad i = \overline{1, n}$$

T_{si} - nr. de zile lucrate * nr. de ore/40 ore (timpul lucrat săptămânal în baza contractului)

T_{ai} - nr. luni / 12 luni (complete lucrate)

T_{ci} - % de timp dedicat activității de cercetare-dezvoltare (100%=1,0)

i - lucrător cu normă parțială (1,2...n)

3.3. Clasificările utilizate

Pentru a asigura în mod unitar culegerea, prelucrarea și analiza datelor în sistemul statistic al cercetării-dezvoltării, sunt utilizate următoarele clasificări/nomenclatoare:

Nomenclatorul specialităților științifice aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.1025 din 14 septembrie 2004 a fost utilizat până 2013, iar din 2014 a fost pusă în aplicare Clasificarea domeniilor științifice conform metodologiei prevăzute în Manualul Frascati (OECD, 2002 și Clasificarea revizuită a domeniilor științifice și tehnologice, 2006).

Clasificarea Activităților Economiei Moldovei (CAEM), armonizat cu NACE ver.1, aprobat prin Hotărârea Moldova - Standard nr. 694-ST din 09.02.2000, inclusiv modificarea nr.1 aprobată prin Hotărârea nr.1444-ST din 04.01.2004. Pus în aplicare de la 01.02.2004. Ediția 2005. Începând cu 2014 este implementat în practică Clasificatorul Activităților din Economia Moldovei, Rev.2, (CAEM-2) armonizat integral cu Nomenclatorul de Activități Economice din Comunitatea Europeană (NACE, 2 reviziune), aprobat prin Hotărârea Colegiului Biroului Național de Statistică nr. 20 din 29.12.2009. Pus în aplicare de la 01.01.2014.

Clasificarea sectoarelor de execuție conform metodologiei OECD

Clasificarea sistemului de învățământ din Republica Moldova conform Legii învățământului nr. 547 – XIII din 21.07.1995. Începând cu anul 2016 este utilizată **Clasificarea sistemului de învățământ din Republica Moldova** conform Codului Educației al Republicii Moldova nr. 152 din 17.07.2014.

Clasificatorul formelor de proprietate din Republica Moldova (CFP) aprobat prin Hotărârea Departamentului Standarde, Metrologie și Supraveghere Tehnică nr.276-st din 04.02.1997

3.4. Sfera de cuprindere
3.4.1. Acoperirea sectorială
În cercetările statistice din domeniul cercetare-dezvoltare sunt cuprinse unitățile cu activitatea principală și secundară cercetare-dezvoltare conform CAEM rev.2, diviziunea 72, precum și instituțiile publice cu o altă activitate de bază, decât cea de cercetare-dezvoltare, dar care au structuri/centre care desfășoară activitatea de cercetare-dezvoltare (instituții de învățământ, medicale, etc.).
3.4.2. Populația statistică
Instituții, organizații, întreprinderi care desfășoară activitatea de cercetare-dezvoltare pe teritoriul Republicii Moldova.
3.4.3. Geografică
Informația este elaborată și diseminată fără datele întreprinderilor și organizațiilor din partea stângă a r. Nistru și mun. Bender.
3.4.4. Temporală
Seriile de timp sunt disponibile începând cu 1960.
3.5. Nivelul de dezagregare
<p>Datele statistice privind personalul sunt dezagregate după:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ sectoare de execuție ▪ ocupații ▪ grupe de vârstă ▪ sexe ▪ nivel de instruire ▪ domenii științifice <p>Datele statistice privind cheltuielile sunt dezagregate după:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ sectoare de execuție ▪ destinație ▪ domenii științifice ▪ după sursa de finanțare ▪ pe tipuri de cercetări
3.6. Periodicitatea diseminării
Anuală.
3.7. Termenele limită de prezentare (diseminare)
Luna aprilie după anul de referință.
3.8. Revizuirea
Datele sunt finale la prima diseminare.
3.9. Perioada de referință
Anul.

4. Colectarea și procesarea datelor
4.1. Sursa de date
4.1.1. Cercetări statistice
<p>Datele statistice sunt colectate prin intermediul raportului statistic anual de tip exhaustiv „Activitatea de cercetare-dezvoltare”, care conține următorii indicatori:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Efectivul salariaților</i> pe sexe, după ocupații (cercetători, tehnicieni, personal auxiliar și alte categorii), după nivelul de instruire, pe grupe de vârstă (până la 25 ani, 25-34 ani, 35-44 ani 45-54 ani, 55-64 ani, 65 ani și peste). ▪ <i>Numărul cercetătorilor</i> pe sexe și domenii științifice (științe naturale, ingineriești și tehnologice, medicale, agricole, sociale și umaniste).

Cheltuielile interne de cercetare-dezvoltare conform destinației (cheltuieli curente și de capital), domeniilor științifice (științe naturale, ingineresti și tehnologice, medicale, agricole, sociale și umaniste), după destinația rezultatelor, după sursa de finanțare (mijloace din buget, proprii, agenți economici, mijloacele unităților de învățământ superior, din străinătate, mijloacele instituțiilor fără scop lucrativ în serviciul gospodăriilor populației).

4.1.2. Surse administrative

Datele AȘM privind executarea bugetului instituției publice din contul cheltuielilor de bază; încasarea și utilizarea mijloacelor speciale. Începând cu anul 2018 sursele administrative nu sunt utilizate.

4.1.3. Estimări

Nu se aplică.

4.2. Caracteristica cercetării statistice

4.2.1. Obiectiv și scurt istoric

Obiectivul principal al raportului statistic privind activitatea de cercetare-dezvoltare constă în:

- culegerea de date privind indicatorii cantitativi referitori la resurse umane și cheltuieli cu referire la acest domeniu
- obținerea unor indicatori relevanți care măsoară starea și evoluția activităților în domeniul cercetare-dezvoltare

Conținutul și metodologia raportului statistic au la bază metodologia prevăzută în Manualul Frascati (versiunea 2002), elaborat de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) și Eurostat.

Informația statistică privind activitatea de cercetare-dezvoltare, anterior sub denumirea „Realizarea lucrărilor tehnico-științifice” se produce din anul 1960, fiind axată preponderent pe evaluarea potențialului științific uman, rețeaua de instituții cu activitate în domeniu și teme de cercetare.

Începând cu anul 1986, treptat au fost introduși indicatori privind cheltuielile în domeniu și sursele de finanțare ale acestora. În prezent, statisticile privind cercetarea-dezvoltarea sunt racordate parțial la recomandările UNESCO.

4.2.2. Unitatea statistică

Unitatea de cercetare este instituția, organizația, întreprinderea care realizează activități în domeniul cercetare-dezvoltare.

4.2.3. Cercul unităților cuprinse în cercetare

Numărul unităților cercetate (în anul 2018) cuprinde 64 unități, inclusiv instituții de cercetări științifice (40 unități), organizații de proiectare-explorare și birouri de proiectare și construcții (5 unități), instituții de învățământ superior (17 unități), întreprinderi industriale (1 unitate) și alte (1 unitate).

4.2.4. Periodicitatea cercetării

Anuală.

4.2.5. Colectarea datelor

Colectarea datelor statistice privind *Activitatea de cercetare-dezvoltare* se realizează de către BNS.

Anual este revizuită lista instituțiilor și organizațiilor care au activitat în domeniul de cercetare-dezvoltare și care ulterior participă la cercetare. Raportul se prezintă în adresa BNS prin serviciile poștale sau nemijlocit de către executant.

Perioada de referință pentru colectarea datelor este anul calendaristic.

4.3. Procesarea și compilarea datelor

4.3.1. Validarea datelor

Datele sunt verificate și analizate privind calitatea acestora, în special coerența internă și temporală.

4.3.2. Compilarea/extrapolarea datelor

Compilarea datelor se efectuează pe baza generalizării informației din chestionarele prezentate de către unitățile cercetate.

4.3.3. Ajustările
Nu este aplicabil.
4.3.4. Asigurarea calității
<p>Asigurarea calității datelor statistice, se bazează pe respectarea Principiilor Fundamentale ale Statisticii Oficiale, aprobate de Adunarea Generală a Națiunilor Unite la 29 ianuarie 2014, precum și stipulate în Legea Republicii Moldova cu privire la statistica oficială nr. 93 din 2017.</p> <p>În activitatea de producere a informației statistice, BNS acordă importanță primordială asigurării calității înalte a datelor.</p> <p>În acest scop, o serie de măsuri de asigurare a calității sunt realizate la fiecare etapă a demersului statistic: în procesul de organizare a cercetărilor statistice, colectare, procesare și elaborare a informației statistice.</p> <p>Eforturi importante sunt depuse pentru asigurarea plenitudinii și calității prezentării datelor de către respondenții incluși în cercetările statistice.</p> <p>Se scot la iveală datele eronate, inconsistențele și datele suspicioase în vederea verificării și corectării acestora.</p> <p>Datele primare sunt verificate și analizate privind coerența internă (în cadrul chestionarului), temporală (cu datele pentru perioadele precedente), cu datele altor unități similare, precum și datele disponibile din alte cercetări statistice și surse de date administrative. În caz de necesitate se purcede la imputarea datelor lipsă sau celor inconsistente.</p> <p>Pentru asigurarea calității datelor primare, sunt organizate întruniri (seminare) cu respondenții pentru explicarea definițiilor, modului corect de completare a chestionarelor, în special în cazul operării de modificări sau implementării acestora.</p>
4.4. Precizia datelor
4.4.1. Rata de non-răspunsuri
Nu este aplicabil
4.4.2. Erori de eșantionare
Nu este aplicabil

5. Comparabilitate și coerență
5.1. Comparabilitatea internațională
Indicatorii statistici au la bază metodologia Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) și Eurostat - Manualul Frascati (versiunea 2002). Diferențele existente în unele abordări metodologice țin de necesitățile și specificul național.
5.2. Comparabilitatea în timp
<p>Modificarea abordărilor metodologice și respectiv a conținutului raportului statistic a contribuit la îmbunătățirea calității datelor obținute, dar totodată, aceste schimbări implică faptul, că indicatorii nu sunt complet comparabili cu cei din anii precedenți.</p> <p><u>Diferențe în definirea indicatorilor:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> – Personalul din activitatea de cercetare-dezvoltare: în anii 1992-2007 în numărul lucrătorilor au fost incluse persoanele care au executat cercetări științifice și elaborări (fără cumularzi); în instituțiile de învățământ superior și cele medicale - lucrătorii subdiviziunilor de cercetare. Începând cu anul 2008 în numărul total al salariaților nu se includ persoanele cu contract de muncă suspendat și cumularzi externi, totodată, în instituțiile de învățământ superior și cele medicale sunt incluse persoanele care paralel cu activitatea didactică, medicală au executat cercetări științifice; – Volumul lucrărilor de cercetare-dezvoltare: în anii 1992-2007 în volumul lucrărilor de cercetare-dezvoltare a fost inclus volumul serviciilor științifice, dar începând cu anul 2008 aceste servicii sunt excluse. <p>Notă: Începând cu anul 2008 se utilizează alte grupe de vârstă.</p>

5.3. Coerența cu alte statistici

Diferențe în concepte utilizate de către BNS și AȘM:

Numărul personalului: rapoartele statistice ale BNS urmăresc numai persoanele care-și exercită activitatea de cercetare-dezvoltare (execută temele de cercetare-dezvoltare sau care sunt direct implicați în executarea unor astfel de teme) în baza unui contract de muncă, dar nu se includ persoanele cu contract de muncă suspendat, cumularzi externi. În cazul rapoartelor din cadrul AȘM în numărul de personal se includ toate persoanele care au avut activitate în domeniu, inclusiv și cumularzii externi.

Cheltuieli pentru cercetare-dezvoltare: în rapoartele statistice ale BNS se includ cheltuielile pentru activitatea de cercetare-dezvoltare, pe când în rapoartele AȘM - cheltuielile totale ale instituției. Datele BNS vizează cheltuielile efective, pe când în rapoartele din cadrul AȘM este colectată informația privind cheltuielile din planul precizat sau executat.

6. Mandatul instituțional (baza normativ-juridică)

Activitatea BNS se bazează pe respectarea Constituției Republicii Moldova, Legii cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, alte acte legislative și normative, ordinele și dispozițiile conducerii BNS.

Legea cu privire la statistica oficială reglementează organizarea și funcționarea sistemului unic al statisticii oficiale, cu stabilirea principiilor generale pentru colectarea, prelucrarea, centralizarea, diseminarea, stocarea informației statistice (art.1).

Art. 5 al Legii stipulează că producerea informației statistice se bazează pe respectarea principiilor independenței profesionale, imparțialității, obiectivității, relevanței, transparenței, confidențialității, cost/eficienței ș.a.

Biroul Național de Statistică, în calitatea sa de organ central de statistică, este o autoritate administrativă creată pe lângă Guvern pentru conducerea și coordonarea activității în domeniul statisticii.

În conformitate cu Hotărârea Guvernului 935 din 24.09.2018 cu privire la organizarea și funcționarea BNS, Biroul exercită următoarele atribuții:

- 1) coordonează sistemul statistic național privind dezvoltarea și producerea statisticii oficiale;
- 2) elaborează și implementează strategii de dezvoltare a sistemului statistic național, programe statistice anuale și multianuale;
- 3) elaborează cadrul normativ și instituțional necesar realizării obiectivelor strategice în domeniul său de activitate, precum și mecanismele transpunerii lor în practică;
- 4) efectuează managementul și controlul realizării, în condiții de calitate, a programelor și planurilor statistice adoptate la nivel central și regional;
- 5) armonizează și aliniază indicatorii statistici, metodologiile, metodele și tehnicile aplicate pe plan național cu reglementările și standardele internaționale;
- 6) promovează cultura statistică în societate.

Actele legislative și normative după care BNS se conduce în activitatea pot fi accesate pe pagina oficială

www.statistica.gov.md, rubrica Despre BNS

(<http://www.statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=323&>)

7. Confidențialitatea

7.1. Principiile

Conform art.19 al Legii cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, producătorii de statistici oficiale întreprind toate măsurile regulatorii, administrative, tehnice și organizatorice pentru protecția datelor confidențiale și neadmiterea divulgării lor.

În cap. VII al legii nominalizate este stipulat, ca datele colectate, procesate și depozitate pentru producerea informației statistice sunt confidențiale în cazul în care permite identificarea directă sau indirectă a respondenților. Nu sânt considerate confidențiale:

- a) datele care pot fi obținute din surse public accesibile conform legislației;
- b) datele individuale privind adresa, telefonul, denumirea, genul de activitate, numărul de personal ale persoanelor juridice și întreprinzătorilor individuali;

c) datele ce se referă la întreprinderile cu capital de stat, instituții și organizații finanțate din buget, prezentate la solicitarea autorităților administrației publice.

Conform Legii cu privire la statistica oficială, art. 20, au acces la datele individuale persoanele care, conform atribuțiilor de serviciu, participă la producerea informației statistice, în măsura în care datele individuale sânt necesare pentru producerea acestei informații.

Același articol stipulează, că accesul la datele individuale care nu permit identificarea directă a respondenților poate fi acordat pentru proiecte de cercetări științifice ale căror rezultate scontate nu se referă la unități individuale identificabile, în conformitate cu regulamentul aprobat de autoritatea centrală în domeniul statisticii.

Art. 23 (5) al Legii stipulează că „Informația statistică nu poate fi diseminată utilizatorilor în cazul în care se referă la 1–3 unități statistice.”.

7.2. Asigurarea practică a regulilor confidențialității

Întru asigurarea protecției datelor statistice confidențiale în conformitate cu Legea cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, Biroul Național de Statistică întreprinde toate măsurile regulatorii, administrative, tehnice și organizatorice pentru protecția datelor confidențiale și neadmiterea divulgării lor.

În conformitate cu Legea nominalizată, Personalul producătorilor de statistici oficiale, inclusiv cel angajat temporar, care, conform atribuțiilor de serviciu, are acces direct la datele individuale este obligat să respecte confidențialitatea acestor date în timpul și după încetarea activității în funcția respectivă..

Până la diseminarea datelor statistice, acestea sunt verificate dacă corespund cerințelor de protecție a datelor confidențiale. În cazul dacă datele statistice conțin informație confidențială (vedeți p.7.1) diseminarea acestora nu este efectuată și se purcede la agregarea datelor la nivelul minim disponibil care asigură protecția confidențialității dalelor.

8. Accesul la informație și formatul diseminării

8.1. Accesul la informație

8.1.1. Calendarul de emitere

Anual este elaborat Calendarul de emitere a informațiilor statistice elaborate de BNS.

8.1.2. Accesul la calendarul de emitere

Calendarul de emitere a informațiilor statistice este plasat pe pagina oficială web a BNS www.statistica.gov.md.

8.1.3. Accesul la date statistice

Conform Legii cu privire la statistica oficială nr. 93 din 26.05.2017, art. 23:

- Producătorii de statistici oficiale sânt obligați să disemineze informația statistică în termenele prevăzute în programul de lucrări statistice și în calendarul de diseminare a informației statistice oficiale.
- Diseminarea informației statistice prevăzute în programul de lucrări statistice tuturor categoriilor de utilizatori se efectuează gratis și în condiții egale de acces sub aspectul volumului, calității și termenelor de diseminare.;

Programul lucrărilor statistice poate fi accesat pe pagina www.statistica.gov.md, rubrica Despre BNS / Acte legislative și normative (<http://www.statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=323&>)

Pagina web a BNS www.statistica.gov.md reprezintă sursa informațională cea mai importantă în asigurarea accesului utilizatorilor la informația statistică diversă, transparenței privind activitatea BNS.

Toate informațiile operative, notele informative, seriile de timp, precum și publicațiile statistice elaborate de BNS se plasează pe pagina oficială.

8.2. Formatul diseminării

8.2.1. Informații operative / Note analitice

Informațiile operative și notele analitice sânt publicate pe pagina oficială a BNS:

<http://www.statistica.gov.md> la rubrica Comunicate de presă, conform Calendarului de emitere a

informațiilor de presă.
8.2.2. Publicații
„Anuarul statistic al Republicii Moldova”
Acces la publicații:
<ul style="list-style-type: none"> • în format electronic, pe pagina oficială a BNS www.statistica.gov.md, rubrica Produse și servicii / Publicații http://www.statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=350&nod=1&) • pe suport de hârtie – în biblioteca BNS (mai multe detalii la adresa http://www.statistica.gov.md/libview.php?l=ro&idc=340&id=2400) • sau pot fi procurate la oficiul BNS (mai multe detalii la adresa www.statistica.gov.md, rubrica Publicații http://www.statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=350&id=2219)
8.2.3. Baze de date/serii de timp
<p>Pagina oficială a BNS: http://www.statistica.gov.md la rubricile:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Comunicate de presă</i> • <i>Statistici pe domenii / Statistica socială / Învățământ și știință</i> • <i>Produse și servicii / Publicații</i>
8.2.4. Chestionare/date transmise la solicitarea organizațiilor internaționale
Chestionarele UNESCO (UIS/ST/o dată la 2 ani, din 2017 anual), CSI: Tabelul № 22.1 (anual) ”Realizarea cercetărilor științifice și a elaborărilor”; Tabelul № 22.2 (anual) ”Efectivul personalului din activitatea de cercetare-dezvoltare”; Tabelul № 22.3 (anual) ”Cercetători pe vârste”.
8.2.5. Solicitări de date suplimentare
BNS pune la dispoziția utilizatorilor și informații statistice suplimentare celor disponibile în publicațiile statistice, notele informative, informațiile operative, celor plasate pe pagina oficială web în limita informațiilor disponibile, în corespundere cu Legea cu privire la statistica oficială. Solicitarea poate fi transmisă personal la sediul BNS, prin poștă, prin poșta electronică moldstat@statistica.gov.md sau online – www.statistica.gov.md rubrica Produse și servicii / Solicitare de informații statistice http://www.statistica.gov.md/solicitare_informatii_statistice.php?l=ro

9. Referințe (link-uri) utile	
9.1. Accesibilitatea documentației privind metodologia	
Metodologia este disponibilă pe pagina oficială www.statistica.gov.md , rubrica Metadate (http://www.statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=351&nod=1&).	
9.2. Accesibilitatea documentației privind Rapoartele de evaluare	
Rapoartele de evaluare a BNS sînt disponibile pe pagina oficială www.statistica.gov.md , rubrica Despre BNS / Evaluări și opinii despre BNS / Rapoarte de evaluare (http://www.statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=399&id=2739).	
9.3. Accesibilitatea informației privind studiul de opinie al utilizatorilor	
Sondajele de opinie ale utilizatorilor sînt disponibile pe pagina oficială www.statistica.gov.md , rubrica Despre BNS / Evaluări și opinii despre BNS / Sondaje de opinie (http://www.statistica.gov.md/pageview.php?l=ro&idc=399&id=2740).	
9.4. Alte referințe utile	
Baza de date EUROSTAT	http://ec.europa.eu/eurostat/data/database
Baza de date statistice a Comisiei Economice pentru Europa a ONU	http://w3.unece.org/pxweb/Dialog/
Baza de date UNESCO	http://stats.uis.unesco.org/unesco/ReportFolders/ReportFolders.aspx